

GAST AAN HET WOORD 32 - GUUS SLUITER: EEN IDEE

Guus Sluiter (1967) is kunsthistoricus en directeur van Nederlands Uitvaart Museum Tot Zover. Na het voltooien van de studie kunstgeschiedenis aan de Universiteit van Amsterdam in 1993 werkte Sluiter onder meer bij het Koninklijk Kabinet van Schilderijen Mauritshuis in Den Haag, het Dordrechts Museum en het Nederlands Interuniversitair Kunsthistorisch Instituut te Florence. Sluiter is gespecialiseerd in Nederlandse schilderkunst uit de zeventiende eeuw en publiceerde hierover in verschillende Nederlandse en Italiaanse vakbladen en catalogi. Vanaf 2004 werkt hij voor Tot Zover, het Nederlands Uitvaart Museum, eerst als projectleider en vanaf 2007 als directeur.

Een idee voor een tentoonstelling in Museum Tot Zover. Veel mensen hebben er eentje. Als we het willen hebben we wekelijks twee afspraken met mensen die een goed idee hebben. Daar kunnen we niet aan beginnen, zelfs al lijken sommige ideeën veelbelovend. In vele gevallen betreft het mensen die zelf foto's of schilderijen maken van begraafplaatsen. Of we die willen exposeren en dan graag nog dit jaar. Maar het maken van een tentoonstelling is niet het zomaar ophangen van foto's, daar komt meer bij kijken.

Er zijn praktische overwegingen. Die hebben te maken met de ruimte of met het geld. Ja, een goede tentoonstelling kosten veel geld. Dat geld is nodig voor vormgeving, inrichting, marketing, belichting, teksten en dat soort zaken. Maar daar gaan we het niet over hebben, nu.

Een goed idee is dat alleen als (cultuur)fondsen dat ook vinden. Zij draaien tenslotte doorgaans op voor de kosten. En zij weten ook wat het publiek wil. Een goed idee moet daarom leiden tot een goed en doordacht concept. We denken dus lang na over doel en belang van projecten. Steeds weer 'iets' met begraafplaatsen gaat niet lukken. Saai en oppervlakkig. Wij zoeken verdieping. Dat kan door de bezoeker iets te laten leren of door de bezoeker iets te laten beleven. Onze recente expositie *The Pixelated Revolution* (2013/14) is daarvan een goed voorbeeld. Een van de video-installaties van kunstenaar Rabih Mroué toonde de restanten van posters op muren in Syrië. De posters die er hingen waren een in memoriam voor bij gifgasaanvallen omgekomen burgers. Door hun posters weg te halen stierven ze nog een keer. Op een bepaalde manier was dit nog erger, nog definitiever. Als de herinnering aan je gestorven is, ben je pas echt dood, is een bekende uitspraak.

Een goed idee is simpel en kan op verschillende manieren worden beleefd. De *Funeral Train* (geëxposeerd in 2010) had dat in zich: vierenvestig foto's van het vervoer van de vermoorde Robert Kennedy per trein van New York naar Washington. Steeds vanuit hetzelfde standpunt, namelijk de trein, en simpel dus. Je zag hoe mensen hun verdriet uitten, je zag de mode van toen, je zag mensenmassa's in de steden en eenlingen in het veld, je zag verdriet verborgen achter een trots saluut en complete verslagenheid. Indrukwekkend. Een erg goed idee van gastcurator Erik Kessels. Beloond met jubelende recensies en veel bezoekers.

Tentoonstellingen hoeven niet altijd heel kunstzinnig te zijn. Een mooie expositie over de uitvaartcultuur bij de Roma is ook geweldig en momenteel tonen we foto's van rouwauto's met *De Bedroefde Bolide*. Maar het mooiste is als een tentoonstelling vragen oproept, als een de bezoeker wordt aangezet tot nadenken. Ik moet daarom denken aan de prachtige Mark Rothko-tentoonstelling in het Haagse Gemeentemuseum. Rothko's schilderijen zijn zintuigelijke en spirituele ervaringen. Hij wilde dezelfde ervaring oproepen als Fra Angelico's werk in het San Marcoklooster in Florence, een van de hoogtepunten uit het wat dat betreft niet bepaald karig bedeelde Florence. Toen ik daar woonde ben ik vaak in de San Marco gaan kijken, ik kreeg er geen genoeg van.

Rothko-kapel

Rothko's bekendste werken zijn gebaseerd op een simpel idee, het zijn namelijk eenvoudigweg slechts grote kleurvlakken met het doel dat de beschouwer zich er in verliest. Doordat hij laag over laag schilderde, hebben zijn werken een ongekennde intensiteit. Zijn schilderijen zijn bedoeld om emoties op te roepen.

Het hoogtepunt is wel de zogeheten Rothko-kapel in Texas. Dit is een octogonale kapel, bedoeld voor alle geloven, met veertien grote zwarte doeken van Rothko. Dit lijkt me de ultieme plek om na te denken over leven en vooral over dood en sterfelijkheid. De Rothko-kapel blijft waar die is. En Rothko als kunstenaar is natuurlijk onbereikbaar voor het kleine Museum Tot Zover. Maar wat een geweldig idee!